

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรี หมายถึง เสียงที่จัดเรียงกันอย่างเป็นระเบียบ มีโครงสร้างและแบบแผน เป็นเครื่องขัดเกลาและเสริมสร้างสุนทรียะในจิตใจของมนุษย์ ดนตรีเป็นเครื่องมือที่ใช้ถ่ายทอดทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมีจิตใจอ่อนโยนอีกด้วย จันทร โพธิ์ (2555, น.1) กล่าวว่า "ดนตรีได้แทรกซึมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ในช่วงเวลาต่างๆ ของมนุษย์ในรูปแบบของงานศิลปะโดยส่งผ่านความงามทางเสียง ปัจจุบันมนุษย์ใช้ดนตรีประกอบในการสร้างงานอื่นๆ มากมาย อาทิ ภาพยนตร์ สื่อโฆษณา ละครโทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น เห็นได้ว่าดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ มนุษย์ผลิตเสียงดนตรีโดยผ่านทางเสียงร้องและเครื่องดนตรีหลากหลายชนิด" ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัช อัสวเดชาฤทธิ์ (2553, น.1) กล่าวว่า "การเรียนรู้ดนตรีนั้นถือว่าเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพ เพิ่มพูนความรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความฉลาดทางด้านสติปัญญา (IQ) ช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้เป็นคนมีจิตใจอ่อนโยน รู้จักการเข้าสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นตลอดจนการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยผลักดันให้ผู้เรียนเจริญเติบโต และประสบความสำเร็จในอนาคต ดังนั้นดนตรีจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทำให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ"

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นการศึกษาในระดับหลังการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่พัฒนาและสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการโดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มพัฒนาทั้งวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ในระดับสูง ตลอดจนทำการถ่ายทอดวิทยาการที่ทันสมัย ก่อนที่จะออกไปรับผิดชอบสังคมและพัฒนาประเทศชาติ วิชาดนตรีเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มศิลปะซึ่งอยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษา การจัด การเรียนการสอนดนตรีศึกษาแห่งแรกในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเริ่มปี พ.ศ.2513 กรมการฝึกหัดครูได้ทดลองหลักสูตรดนตรีศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงขึ้น ที่วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นแห่งแรก พ.ศ.2515 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พัฒนาหลักสูตรดนตรีขึ้นเป็นโปรแกรมดนตรีศึกษา มีวิชาเอก วิชาโททางดนตรีไทยและดนตรีสากล

พ.ศ.2517 มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกของประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีสากลในระดับปริญญาตรี ต่อมาสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ได้เปิดสาขาวิชาดนตรีในสถาบันของตนเอง (มณฑิรา ศิริสว่าง, 2553)

วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ พัฒนามาจากแผนกดนตรีคริสตจักร วิทยาลัยพระคริสตธรรม ในระยะแรกมีฐานะเป็น สาขาวิชาสังกัดคณะมนุษยศาสตร์ นับเป็น 1 ใน 8 สาขาวิชาแรกที่เปิดดำเนินการพร้อมการก่อตั้งมหาวิทยาลัยพายัพเมื่อปี พ.ศ.2517 โดยมีอาจารย์แคโรลีน คิงสลีย์ เป็นหัวหน้าสาขาวิชาดุริยศิลป์คนแรก การจัดการเรียนรู้อมุ่งเน้นการสอนของวิทยาลัยดุริยศิลป์มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ทางวิชาการดนตรีสากลแบบรอบด้านเพื่อให้นักศึกษาสามารถทำงานด้านดนตรีได้อย่างหลากหลาย พ.ศ.2555 วิทยาลัยดุริยศิลป์ ได้ปรับปรุงหลักสูตรจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยศิลป์ เป็นหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้ โดยหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิตมีการกำหนดหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะที่เพิ่มขึ้น โดยนักศึกษาจะได้เรียนวิชาดนตรีอย่างเข้มข้น มีการบรรยายวิชาที่ทันสมัย เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับงานดนตรี ภาษาอังกฤษสำหรับนักดนตรี เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในยุคเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในปัจจุบัน

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนิสิตนักศึกษาที่เข้าศึกษาด้วยวิธีการเขียนโน้ตจากการฟัง ได้เป็นวิชาหลักที่นักศึกษาของวิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพทุกคน ต้องเรียนและสอบผ่าน ในระดับคะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป จากข้อมูลการสอบไล่ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 นักศึกษาวิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวนทั้งหมด 54 คน สอบวิชา ดย.112B ทักษะการฟัง 2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยศิลป์ ซึ่งมีรายละเอียดและเนื้อหาตรงกับรายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต โดยมีระดับคะแนนเฉพาะส่วนการเขียนโน้ตจากการฟังดังนี้

คะแนนระหว่าง 80 - 100	จำนวน 12 คน	คิดเป็นร้อยละ 22.2
คะแนนระหว่าง 51 - 79	จำนวน 25 คน	คิดเป็นร้อยละ 46.3
คะแนนระหว่าง 0 - 50	จำนวน 17 คน	คิดเป็นร้อยละ 31.5

จากระดับคะแนนดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผลคะแนนสอบวิชา ดย.112B ทักษะการฟัง 2 เฉพาะส่วนการเขียนโน้ตจากการฟังของนักศึกษาวิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับต่ำ ผู้วิจัยเห็นว่าระดับผลคะแนนดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้น เพราะรายวิชานี้เป็นรายวิชาพื้นฐานซึ่งจะนำไปต่อยอดในวิชาที่สูงขึ้นไป ทั้งนี้วิชาทักษะการฟังว่าด้วยการเขียนโน้ตจากการฟังนี้ยังเป็นวิชาหลักในหลักสูตรดนตรีระดับอุดมศึกษาทุกสถาบัน นักศึกษาจึงควรเข้าใจเนื้อหาของรายวิชานี้ และหมั่นฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชาดังกล่าว

การฝึกซ้อมทบทวนบทเรียนการเขียนโน้ตจากการฟัง นักศึกษาไม่สามารถกระทำได้โดยลำพัง ต้องอาศัยการฝึกซ้อมทบทวนแบบกลุ่ม เพราะการฝึกซ้อมทบทวนในเนื้อหาของรายวิชานี้ต้องอาศัยผู้สร้างโจทย์และผู้ทำ ต่อมาเมื่อผู้คิดแก้ปัญหาขึ้นมาก็ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการทบทวนบทเรียน นับตั้งแต่มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ก็ไม่จำเป็นต้องมีคนสร้างโจทย์อีกต่อไป สุชาติ สิมมี (2555, น.27) กล่าวว่า “ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และเข้ามามีบทบาท ในด้าน การศึกษาอย่างมาก โดยมีการนำเทคโนโลยีมาจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่มุ่งสร้างแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ได้ในสิ่งที่ต้องการได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น” ซึ่งสอดคล้องกับ นิรุบล จันทรทอง (2552, น.4) กล่าวว่า “การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อในการเรียนการสอนวิชาดนตรี จะให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดทางการศึกษาต้องอาศัยการออกแบบและพัฒนาบทเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนได้ตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียนใช้เวลาในการเรียนรู้ การทำความเข้าใจในเนื้อหาน้อยลง ผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนนอกเวลาเรียนได้หลายครั้งจนเกิด ทักษะในการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น” ปัจจุบันสื่อการเรียนด้วยอิเล็กทรอนิกส์กำลัง เป็นที่นิยมเพราะสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น สื่อการเรียนด้วยอิเล็กทรอนิกส์ยังช่วยกระตุ้นความสนใจ ของผู้เรียนและช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษา เพื่อลดช่องว่างทางการเรียนรู้ระหว่างเมืองและท้องถิ่น อีกทั้งสื่อการเรียนด้วยอิเล็กทรอนิกส์ยังมีความ ยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเนื้อหาเนื่องจากระบบการผลิตใช้คอมพิวเตอร์เป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่ง สอดคล้องกับ วุฒิชัย ใจชื่อ (2553, น.9) กล่าวว่า “อิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ ที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่ออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ มีการศึกษาเนื้อหาในลักษณะออนไลน์ ซึ่งเป็นกระบวนการในการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นทางการเรียนรู้ (Flexible Learning) สนับสนุน การเรียนรู้ในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered) มีวัตถุประสงค์ที่เอื้ออำนวยให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้องค์ความรู้ (Knowledge) ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (Anywhere- Anytime Learning) ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ระบบการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่าง มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ อิเล็กทรอนิกส์ไม่จำเป็นต้องใช้สำหรับการเรียนการสอนทางไกลเสมอ ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในลักษณะการผสมผสานกับการสอนในชั้นเรียนได้”

จากการสำรวจโปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อการเรียนด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยการฝึกซ้อม ทบทวนวิชาดังกล่าวที่มีอยู่ในปัจจุบัน พบว่ายังไม่รองรับเนื้อหาต่างๆ ตามที่กำหนดให้นักศึกษา เรียนในรายวิชา ดยค.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

จากความสำคัญและปัญหาที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการสร้างสื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง โดยอ้างอิงเนื้อหาจากรายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ ซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกทำได้ทั้งแบบฝึกเรียน และแบบฝึกซ่อม นักศึกษาสามารถทำได้ด้วยตนเอง ทุกสถานที่ทุกเวลา ผู้วิจัยคาดว่าหลังจากที่นักศึกษาได้ผ่านการใช้สื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง โดยอ้างอิงเนื้อหาจากรายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพนี้แล้ว นักศึกษาจะสามารถเขียนโน้ตจากการฟังได้ถูกต้อง และสามารถเรียนวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างสื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง โดยอ้างอิงเนื้อหาจากรายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ
2. ศึกษาประสิทธิผลของสื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง ที่สร้างขึ้น
3. ศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้สื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง ที่สร้างขึ้น

3. ขอบเขตของการวิจัย

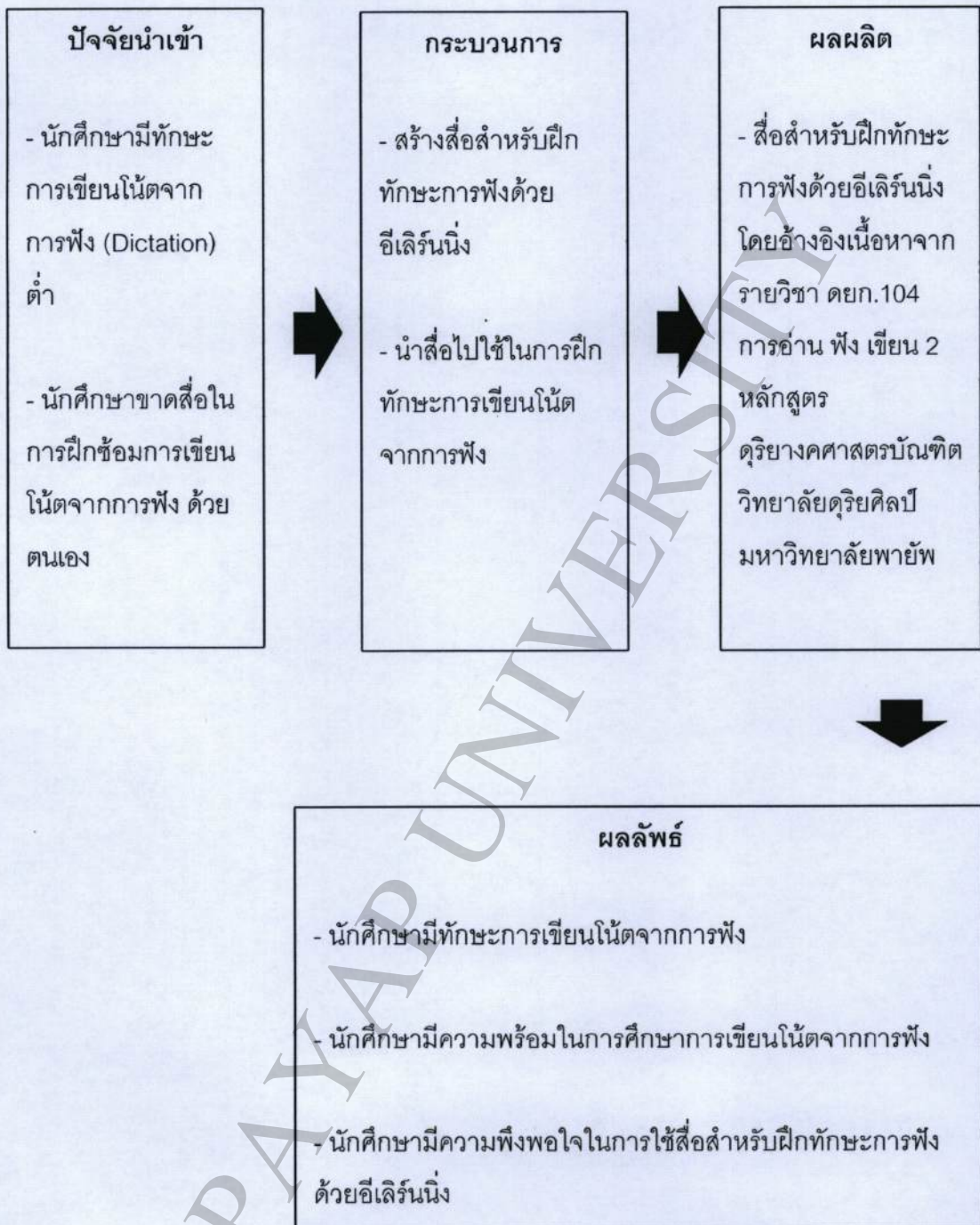
1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่งที่สร้างขึ้น มีความยากของเนื้อหาวิชา เทียบเท่ากับรายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ โดยแยกเป็นบทเรียนหมวดต่างๆ คือ การเขียนจังหวะ การเขียนจังหวะพร้อมทำนอง การเขียนขั้นคู่ และการเขียนทริยแอต จากการฟัง

2. ขอบเขตด้านประชากร

- 1). ประชากร คือ นักศึกษาที่กำลังเรียนวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 ภาคการศึกษา 2/2556 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 35 คน
- 2). กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่กำลังเรียนวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 ภาคการศึกษา 2/2556 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ จำนวน 5 คน ซึ่งเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ เป็นนักศึกษาที่มีคะแนนสอบไล่ภาคการศึกษา 2/2556 รายวิชาดังกล่าว เฉพาะส่วนของการเขียนโน้ตจากการฟัง ต่ำกว่าร้อยละ 50

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. สมมุติฐานการวิจัย

1. หลังจากนักศึกษาได้ใช้สื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นักศึกษาแต่ละคนจะมีคะแนนเก็บระหว่างเรียนเฉพาะช่วงหลังการสอบกลางภาคและคะแนนสอบไล่ รายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 เฉพาะส่วนของการเขียนโน้ตจากการฟัง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

2. นักศึกษามีความพึงพอใจในการใช้สื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง รายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ ในระดับ ≥ 3.51

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

วิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หมายถึง รายวิชาบังคับในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอ่าน ฟัง เขียนจังหวะและทำนองในระบบโซเฟจ ระยะขั้นคู่ และทริยแอด ต่อเนื่องจากการศึกษาในรายวิชา ดยก.103 การอ่าน ฟัง เขียน 1

ประสิทธิผล หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง โดยอ้างอิงเนื้อหาจากรายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

ความพึงพอใจ หมายถึง แนวความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง โดยอ้างอิงเนื้อหาจากรายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

การเขียนโน้ตจากการฟัง (Music Dictation) หมายถึง การใช้ความสามารถในด้านโสตทักษะการฟัง การคิด การวิเคราะห์ การแยกแยะ และความจำ ประมวลผลออกมาเป็นโน้ตดนตรี เพื่อให้มีความถูกต้องและใกล้เคียงกับแหล่งกำเนิดเสียงหรือต้นฉบับมากที่สุด

อีเลิร์นนิ่ง หมายถึง การเรียนการสอนโดยวิธีถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีความยืดหยุ่นทางการเรียนรู้และสนับสนุนการศึกษาในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง .

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้สื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง โดยอ้างอิงเนื้อหาจากรายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

2. ทราบประสิทธิผลของสื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง

3. ทราบความพึงพอใจต่อการใช้สื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่ง โดยอ้างอิงเนื้อหาจากรายวิชา ดยก.104 การอ่าน ฟัง เขียน 2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

4. สามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างสื่อสำหรับฝึกทักษะการฟังด้วยอีเลิร์นนิ่งอื่นๆ ต่อไป